

Svjetski dan farmaceuta

25. rujna

Ljekarnici i doprinos globalnim zdravstvenim potrebama

Pharmacists
meeting global
health needs

fip WORLD ²⁵ SEPTEMBER
PHARMACISTS DAY

Javno ljekarništvo jača zdravstvenu skrb

Savjet i edukacija bolesnika

Pristup sigurnim lijekovima

Podrška kroničnim bolesnicima

Farmakovigilancija

Javnozdravstvene kampanje

Preporuka samoliječenja

Doprinos zdravstvenoj pismenosti

Upućivanje liječniku

HIPERTENZIJA I DISLIPIDEMIJA

Olgica Velkovski Škopić, mag.pharm.

50,9%

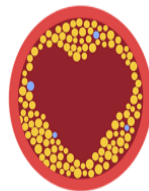
Odraslih Hrvata pati od arterijske hipertenzije

20%

Hrvata ne zna da ima povišeni krvni tlak

<50%

Hrvata koji se liječe od hipertenzije imaju svoj tlak pod kontrolom

KOLESTEROL.hr

60%

Odraslih ima poremećaj lipida

2/3

Odraslih ne zna da ima problema s LDL kolesterolom

1 od 4

Bolesnika liječi dislipidemiju!

39% Hrvata umire od
kardiovaskularnih bolesti!

Hipertenzija
odnosi skoro 10%
hrvatskih života

3/5
su
žene

ULOGA
LJEKARNIKA?

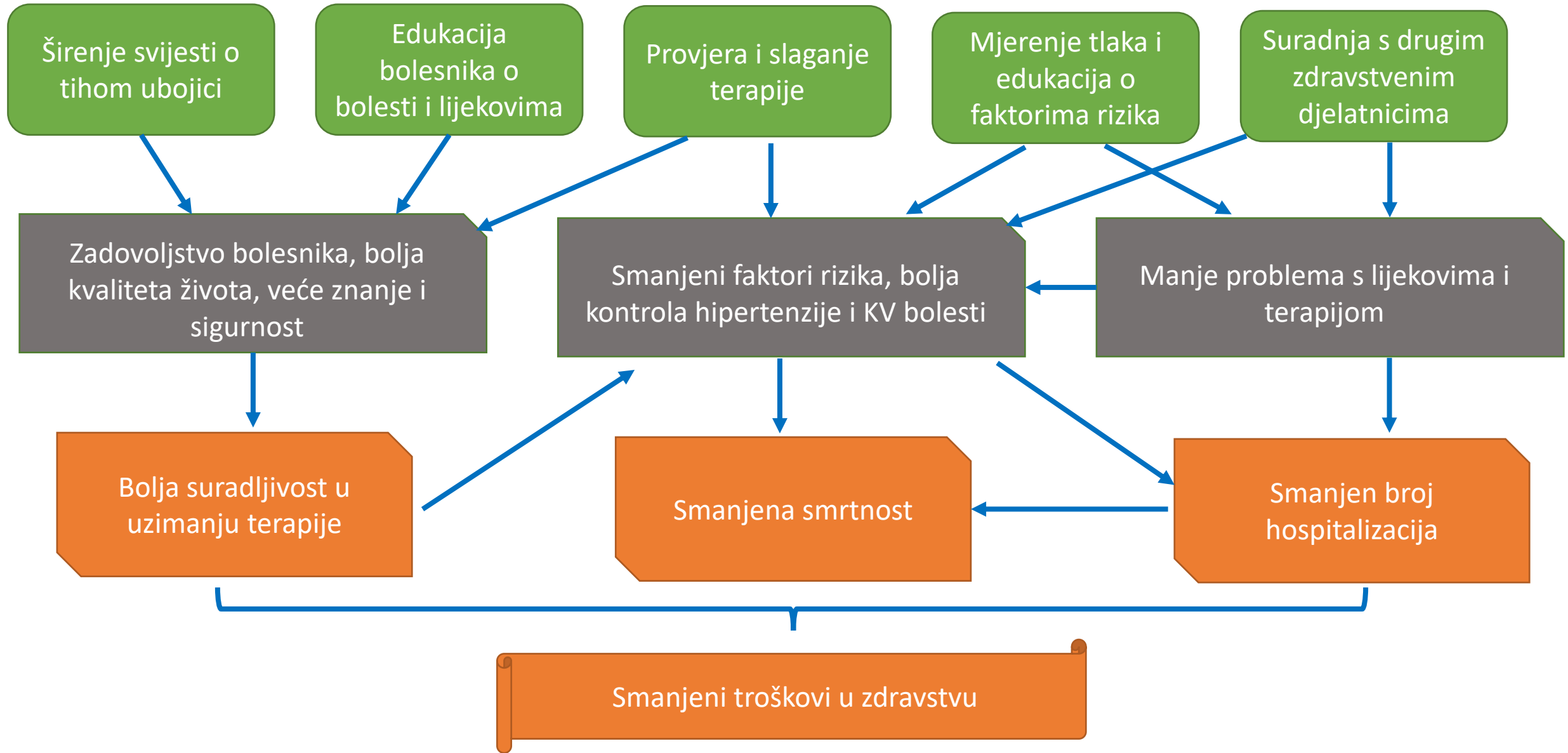
Praćenje uzimanja
lijekova- adherencija

Farmakoterapija -
pregled i edukacija

Prevenција – od
najranije dobi

Uloge ljekarnika:

DIJABETES

Ana Galić Skoko, univ.mag.pharm.

Dijabetes

- globalna epidemija
- **537 milijuna** osoba u svijetu u dobi od 20 do 79 godina živi sa šećernom bolešću
- u Hrvatskoj je u 2023. godine bilo **395.058** osoba sa šećernom bolesti
- samo 60 % oboljelih osoba ima postavljenu dijagnozu tako da se procjenjuje da je ukupan broj oboljelih u RH veći od **600.000**
- očekivano trajanje života dijabetičara je **7** do **10** godina kraće nego u osoba koje nemaju dijabetes
- šećerna bolest je **3.** vodeći uzrok smrti u RH u 2022. godini

Dijabetes

U liječenju šećerne bolesti postoji pet osnovnih načela:

1. uravnotežena prehrana,
2. tjelesna aktivnost,
3. edukacija bolesnika,
4. samokontrola glukoze u krvi,
5. lijekovi za liječenje šećerne bolesti

30 minutes
of **exercise**
a day

A healthy
diet

Quit
smoking

Healthy
**body
weight**

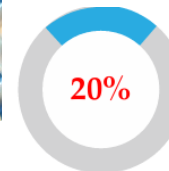

Enough
sleep
(6-9 hours/night)

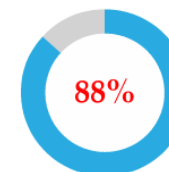
Dijabetes

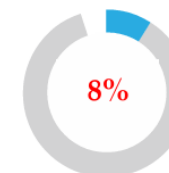
- dostupni moderni lijekovi
- 2022. godine je za lijekove za liječenje dijabetesa u RH potrošeno gotovo **74 mil. EUR**-a
- velik dio oboljelih i dalje ne postiže zadovoljavajuću regulaciju bolesti
- dijabetes je vodeći uzrok krvožilnih bolesti, bolesti bubrega, sljepoće i amputacije udova
- ljekarnička skrb koja uključuje edukaciju o prehrani, tjelesnoj aktivnosti i samokontroli, savjetovanje o pravilnoj primjeni lijekova te prepoznavanje i rješavanje farmakoterapijskih problema pridonosi boljoj kontroli ove bolesti

Zdravstvenog proračuna RH troši se na liječenje dijabetesa

Troškova liječenja dijabetesa odnosi se na liječenje komplikacija

Troškova liječenja dijabetesa odnosi se na lijekove za liječenje dijabetesa

ASTMA I KOPB

Ingrid Kummer, univ.mag.pharm.

Astma

- **najčešća nezarazna bolest**
 - odrasli, djeca
- **262 milijuna oboljelih (2019.)**
 - **455 000 smrti**

Astma – Hrvatska

новоoboljeli u godini dana 3,0/1.000 stanovnika
12.000/godinu

65 + godina 2,5/1.000 stanovnika

oboljeli 5.048,1/100.000 stanovnika,
5,0% ukupnog broja stanovništva/ **200.000 osoba**

Kronična opstruktivna plućna bolest (KOPB)

- **3. uzrok smrti** u svijetu → **3,23 milijuna smrti (2019.)**
- gotovo **90% smrtnih slučajeva** od KOPB-a **mlađih od 70 godina**
- **pušenje > 70%** slučajeva **KOPB-a**

KOPB – Hrvatska

2022. godina u od **KOPB-a** je umrla **1521** osoba

> 10 različitih inhalera

Simptomi astme se smanjuju, lakše dišem. To je zato jer je moj (inhalacija) dobra.

Nisam siguran/na da li ispravno lijek, ali čini se da dobro djeluje i nisam imao/la već dugo vrijeme, nemam razloga sumnjati da to ispravno.

Uvjeren/a sam da je (tehnika inhalacije) ispravna. Koristim ih cijeli život, pa to je kao da trepćem.

Lijekove koristim već više od 10 godina – da vidim samouvjeren/a. Moja tehnika je ispravna.

87,5% - 94% pacijenata oboljelih od astme i KOPBa ne koristi inhalatore ispravno

neispravna tehnika inhalacije → loša kontrola bolesti →

↓ kvaliteta života oboljelih

edukacije ljekarnika ispravnim tehnikama inhalacije →

poboljšavaju tehniku inhalacije kod oboljelih od astme i KOPBa

smanjenje izloženosti duhanskom dimu

važno je i za primarnu prevenciju KOPB-a i za liječenje bolesti

MENTALNO ZDRAVLJE

Kronični stres, burn out, anksioznost i depresija

Ruža Liebhardt, univ.mag.pharm.

- SZO definira mentalno zdravlje kao stanje dobrobiti u kojem pojedinac ostvaruje svoje potencijale, može se nositi s normalnim životnim stresom, može raditi produktivno i plodno te je sposoban pridonositi zajednici (WHO; 2001)
- Nakon pandemije znatno pogoršanje mentalnog zdravlja prema SZO- u 1. godini pandemije porast 25% anksioznosti i depresije
- Sindrom izgaranja na poslu globalni je fenomen koji ima ozbiljne negativne učinke na inovativnost i produktivnost malih i srednjih poduzeća te uzrokuje visoke stope fluktuacije zaposlenika
- 44% radnika u EU bilježi povećanje stresa na poslu u zadnje 3 godine
- Studija belgijskog Sveučilišta Leuven iz 2018. navodi da se zemlje snajvećom razinom sagorijevanja pretežno nalaze u Istočnoj EU i zapadnom Balkanu (RH s 12,2%)

Tablica 1. Ukupna potrošnja lijekova u 2022. godini prema DDD/1000 stanovnika/dan po glavnim skupinama ATK klasifikacije

	ATK	Nazivi glavnih ATK skupina	DDD/1000/Dan
1.	C	LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA KARDIOVASKULARNI SUSTAV	554,16
2.	A	LIJEKOVI S UČINKOM NA PROBAVNI SUSTAV I MIJENU TVARI	289,79
3.	N	LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA ŽIVČANI SUSTAV	212,47
4.	B	LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA KRV I KRVOTVORNE ORGANE	119,25
5.	R	LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA RESPIRATORNI SUSTAV	84,47
6.	M	LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA KOŠTANO-MIŠIĆNI SUSTAV	81,21
7.	H	SUSTAVNI HORMONSKI LIJEKOVI, IZUZEV SPOLNIH HORMONA	43,25
8.	G	LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA UROGENITALNI SUSTAV I SPOLNI HORMONI	39,44
9.	J	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE SUSTAVNIH INFEKCIJA	20,94
10.	L	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE ZLOĆUDNIH BOLESTI I IMUNOMODULATORI	12,36
11.	S	LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA OSJETILA	2,23
12.	P	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE INFEKCIJA IZAZVANIH PARAZITIMA	0,79
13.	D	LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA KOŽU - DERMATICI	0,59

HALMED izvješće o potrošnji lijekova za 2022. godinu

- Savjetovanje i edukacija:

 - Prepoznavanje simptoma stresa, anksioznosti i depresije

 - Edukacija o tehnikama upravljanja stresom i važnosti mentalnog zdravlja

- Podrška u terapiji:

 - Objašnjavanje pravilnog uzimanja antidepresiva i anksiolitika

 - Praćenje adherencije i savjetovanje o nuspojavama

- Prepoznavanje burnouta:

 - Fizička iscrpljenost, emocionalna otuđenost, pad produktivnosti

 - Rano prepoznavanje i upute za daljnju pomoć

- Povećanje dostupnosti resursa za mentalno zdravlje

 - Suradnja s drugim zdravstvenim djelatnicima

Bol

Martina Šepetavc, mag.pharm

- Bol - najčešći razlog za samoliječenje
- Hrvatska među 10% zemalja s najvećom prevalencijom križobolje
- Glavobolja spada u 10 najneospobljivajućih stanja u oba spola te u 5 najonespobljivajućih stanja kod žena
- Primarna dismenoreja nastaje 6 mjeseci do godinu dana nakon prve menstruacije i zahvaća 90% djevojaka adolescentne dobi
- Grlobolja u 80-90% slučajeva je virusnog podrijetla
- Za učinkovito smanjenje boli kod zubobolje uz analgetik treba i protuupalna komponenta
- Ljekarnici u prosjeku 5 puta izdaju bezreceptni analgetik svaki dan

Čudesni izgovori pacijenata....

Boli, ali trpim /
Mogu istrpjeti.

**IMPERATIV: ZAUSTAVITI BOL U ŠTO
RANIJOJ FAZI!!!
NE DOPUSTITI DA BOL POSTANE
KRONIČNA!!!**

KAKO?

RACIONALNA (FARMAKO)TERAPIJA

Ne pijem tablete
da ne oštetim
jetru.

Popit ću kavu s
limunom!

ovisan/na

Odspavat ću pa
možda prođe....

- Racionalna farmakoterapija: **pravi lijek u pravoj dozi u pravo vrijeme pravom pacijentu**
- Intervencije temeljene na društvenoj kognitivnoj teoriji i multimedijske aplikacije **ne zamjenjuju** savjete zdravstvenih radnika.
- **Intervencije ljekarnika mogu poboljšati dobrobiti i sigurnost lijekova protiv bolova bez recepta, uz bolje upravljanje boli**

Farmaceuti daju doprinos globalnim zdravstvenim potrebama

Ljekarnik je stručnjak za lijekove, osigurava sigurnost pacijenata savjetovanjem o pravilnoj primjeni lijekova i postizanju pozitivnih ishoda liječenja.

Pharmacists
meeting global
health needs

fip **WORLD** 25 SEPTEMBER
PHARMACISTS DAY

